

UITGAVEN.

Volksbibliotheek	fr.	75 00
Volksfeest en voordrachten	"	200 00
Gas en kolen.	"	35 00
Bestuurlijke uitgaven	"	25 00
	fr.	335 00
Batig slot fr.		477

Bestuur der Afdeeling Roeselare voor 1882-1883.

EM. VAN DEN WEGHE, *voorzitter*; DE GRENDELE-VAN DE ZANDE, *ondervoorzitter*; EM. DE KEYZER, *secretaris-schatbewaarder*; G. P. ROOS, *boekbewaarder*; KAREL DE BROUCKERE, JULIUS RONSE en JULIUS VAN DEN BERGHE, *leden*

Verslag van het Bestuur der Afdeeling Nieuipoort.

(JULI 1881 — JULI 1882).

Voordrachten.

Drie openbare voordrachten werden gegeven in de zaal van Stads schouwburg :

23 October. *Het tooneel en zijn invloed op de beschaving*, door den heer V. VAN WILDER, leeraar bij de middelbare school te Gent.

27 November. *Over de redematige opvoeding*, door den heer P. HOUVENAGHEL, leeraar bij de normaalschool te Brugge.

22 Januari. *Cornelie, het voorbeeld der vrouwen*, door den heer J. RINGOOT, schrijver der Afdeeling.

Drie concert-voordrachten werden den leden en hunnen huisgezinnen aangeboden in het lokaal der Afdeeling.

23 November. *De rechten des volks in 1789 veroverd*, door den heer D. JACQUART, gemeente-onderwijzer.

26 December. *Menschen en zaken*, door den heer P. DE SWARTE, voorzitter onzer Afdeeling.

10 April. *Over de Noordpoolgewesten*, door den heer COPPÉ, leeraar bij het koninlijk athenaeum te Virton.

Bij deze laatste voordracht is aan het *Philharmoniek Genootschap* het speeltuig overhandigd geworden, dat aan deze maatschappij geschonken werd voor de talrijke diensten, welke zij aan onze Afdeeling bewijst.

Onzen warmen dank aan de heeren H. MOERNAN, van Ieperen, L. DAVELUY, van Brugge, GELAUDE, FEYS, VERMEERSCH, K. DORNY, L. WEYNE, van Dixmude, aan M. J. GOMMERS, aan het *Philharmoniek Genootschap*, en aan al de heeren leden, welke ons, bij de verschillende voordrachten, voor het muzikaal deel hunne welwillende medewerking verleenden.

Onderwijs.

Middelbare school voor meisjes. — Eindelijk zag onze Afdeeling haar innigste wensch eene wezenlijkheid worden; over eenige weken werd de middelbare school voor meisjes in onze stad geopend. Hadden wij soms opmerkingen gemaakt over de traagheid, welke sommige overheden aan den dag legden om aan dien vurigen wensch onzer bevolking te beantwoorden, zoo hebben wij het ook onzen plicht geacht den gemeenteraad onze gelukwensen toe te sturen, nu hij zijne ievervolle pogingen eindelijk met den besten uitslag bekroond zag. Wij mogen met fierheid zeggen,

dat zeker geene stad in België zich zooveel opofferingen voor het volksonderwijs getroost als Nieuipoort : eere aan het liberale bestuur, dat aldus de belangen zijner medeburgers verstaat!

Middelbare school voor jongens. — Drie leerlingen onzer Staats middelbare school namen deel aan den wedstrijd voor Nederlandsche taal : twee bekwamen de eerste plaats, de andere werd als tweede uitgeroepen. In tegenwoordigheid van zulken schitterenden uitslag kon onze Afdeeling niet nalaten, ondanks hare geringe geldmiddelen, ook een geschenk te voegen bij de boekdeelen, welke aan de be kroonden door het Hoofdbestuur gezonden werden. Deze geschenken werden hun, bij eene openbare plechtigheid, in tegenwoordigheid van al de gemeenteoverheden, en onder de luidruchtige toejuichingen van de gansche bevolking, overhandigd.

Matrozenschool. — Zooals de zusterafdeeling van Brussel ons in zekere omstandigheid met veel waarheid deed opmerken, is het niet voldoende voor het Willems-Fonds zich met de zedelijke en verstandelijke ontwikkeling des volks onledig te houden, maar het moet ook, wil het zich de genegenheid der volksklas en der buitenlieden verzekeren, hunne stoffelijke belangen verdedigen. Onze Vlaamsche bevolking put hare welvaart en haar bestaan aan twee voorname bronnen, den landbouw en, op de kusten, de zeevaart en visscherij. Sedert eeuwen waren de Vlaamsche kustbewoners als bekwame en onverschrokken zeelieden vermaard, en hedendaags schijnt die toestand te verslauwen, wanneer men onze zeelieden met die van andere landen vergelijkt. In de zeevaart, als in elk ander vak, bestaat verbeteringen vooruitgang : bij onze naburen heeft men dit maar al te wel begrepen en talrijke scholen opgericht tot het vormen der jonge matrozen. In ons land bestaat er een enkel

gesticht van dien aard, te Oostende, maar dit is op verre na niet voldoende om onze bevolking in staat te stellen uit de zee al het nut te trekken, dat zij andere volkeren verschaft. Onze Afdeeling besloot dus de aandacht van het Staatsbestuur op dit punt te vestigen en de oprichting te vragen van een dergelijk gesticht te Nieupoort, waar het zeker de grootste diensten zou bewijzen.

Landbouwscholen. — Sedert onze wetten den vrijen invoer voor de granen en andere landbouwvoortbrengselen toelaten, hebben onze landbouwers tegen eene machtige mededinging te worstelen, welke zij slechts kunnen bestrijden door het gebruiken van alle verbeterde stelsels, die de hedendaagsche wetenschap hun ter hand stelt. Ongelukkiglijk bestaat er in ons vaderland slechts één onderwijsgesticht, te Gembloers, waar onze buitenlieden die verbeteringen kunnen leeren kennen, en dit gesticht kan uitsluitelijk door de Walen met vrucht bezocht worden; het getal der Vlaamsche buitenlieden, die de leergangen kunnen volgen, is dus zeer gering. Ten einde de zoo nuttige verbeteringen zooveel mogelijk te verspreiden, zond onze Afdeeling een rekwist naar het Staatsbestuur om het inrichten te vragen van zulke leergangen bij al de middelbare en normaalscholen, in afwachting dat zij ook bij al de lagere scholen kunnen gevoegd worden. Wij wenschen uit ganscher harte dat al de zusterafdeelingen onze aanvraag bij de hoogere overheden ondersteunen.

Boekerijen.

Is de toestand van het fonds, voor de gewone werkzaamheden onzer Afdeeling bestemd, niet al te benijdenswaardig, dank aan de bus in het lokaal geplaatst, bevindt de kas der boekerijen zich in eenigszins betere voorwaarden. Zoo heeft onze Afdeeling, buiten de talrijke inschrijvingen op nieuw verschenen boekwerken, eenen aankoop gedaan van 123

frank nieuwe boeken, om te beantwoorden aan den leeslust, die zich meer en meer bij onze bevolking ontwikkelt. (Zie Verslag over de boekerijen). Wij brengen hier onzen warmen dank aan de maatschappij : *Van vroeſcepe dinne*, die, ten voordeele onzer boekerijen, eene vertooning gaf.

Taalrecht.

Sedert eenigen tijd maakt onze Afdeeling het zich eenen plicht, in alle officieele zaken de misbruiken op te zoeken, welke ons taalrecht krenken, en die uit al hare krachten te bestrijden. Niet alleenlijk hebben wij al de verzoekschriften ondersteund, betreffende de regeling van het onderwijs bij onze athenaea en middelbare scholen, maar in talrijke andere gevallen trokken wij tegen ongerijmdheden te velde. Zoo drongen wij aan bij het hooger Bestuur : 1° om de lastkothieren van Staats waterwerken in het Nederlandsch te zien vertalen ; 2° opdat de diploma's, welkemen aan de laureaten in den Nederlandschen wedstrijd (middelbaar onderwijs) schenkt, in het Nederlandsch zouden opgesteld zijn ; 3° opdat de heeren ontvangers van registratie aan de *Vlaamsche* buitenlieden *Vlaamsche* akten van onteigening, noodig bij het uitvoeren van openbare werken, zouden te teekenen geven ; 4° opdat de verschillende administratiën ten minste op de *Vlaamsche* brieven een *Vlaamsch* antwoord zouden geven, enz. enz. Mochten al de *Vlaamsche* kringen in dit werk de stappen volgen der ieverige Afdeeling van Brussel, dan zouden al de grieven der Vlamingen welhaast uit den weg geruimd zijn. « Volkomen gelijkheid voor de gesprokene talen in België : » dit is onze leus.

Staatkunde.

In Octoberlaast was het, als in andere steden, gemeentekiezing te Nieupoort : gansch de liberale lijst, uitsluitelijk

gevormd uit leden van het Willems-Fonds, werd met eene voor onze tegenstrevers verpletterende meerderheid gekozen. Dit waren ze te verwachten, want ons getal leden beloopt thans 121, gedurig neemt het toe, en allengskens beginnen allen te begrijpen dat het niet voldoende is als Willems-Fondser zijne jaarlijksche bijdrage te betalen, maar dat men als lid verplicht is al zijne krachten te wijden aan de zaak des vooruitgangs.

Een ander voorval, dat niet zonder belang is voor onze Afdeeling, greep over eenige weken plaats : op Zondag, 4 Juni, bracht zij, in Algemeene Vergadering, hare gelukwensen aan haren voorzitter, bij koninklijk besluit van 21 Mei als schepen der stad Nieupoort benoemd. Werd die benoeming door de gansche bevolking met welgevallen begroet, in het Willems-Fonds vooral werd ze met onuitsprekelijke geestdrift toegejuicht. Zulke plechtigheden sluiten dichter en dichter den verbroederingsband tusschen de leden, en dragen grootelijks bij om de vrijzinnige denkwijze meer en meer te versterken.

Betreurden wij verleden jaar het afsterven van den wakkeren Vlaming, den heer schepen De Jaegher, dit jaar ook onderging onze Afdeeling twee smartvolle verliezen : de achtbare heer Monnié, stadsbibliothecaris, die zich ook met onze boekerij gelastte, en de ieverige schepen Arthur Meyne, bestuurlid onzer Afdeeling, werden beurtelings uit ons midden weggerukt. De eerste, eenvoudig volkskind, bespaarde op zijne geringe solde van onderofficier eene bibliotheek van verscheidene duizenden boekdeelen, welke hij aan zijne moederstad schonk : nimmer heeft het eerekruis der Leopold's-Orde nederigere maar waardigere borst versierd. De tweede, in de volle kracht des levens weggenomen, was een der ieverigste strijders voor de volkszaak : het stoffelijk en zedelijk welzijn zijner medeburgers was

het doel van gansch zijn leven. — Onze Afdeeling achtte het zich eenen plicht eenen immortellenkrans op hun graf neer te leggen, en lang nog zal hun aandenken in Nieupoort gezegend zijn.

Zeggen wij hier ook dat de heer Monnié vervangen is door den onvermoeibaren heer L. Houvenaghel, die, als stadsboekbewaarder, zich ook met onze boekerij gelast, en deze bediening met den loffelijksten iever vervult: wij moeten hem hier in naam der Afdeeling bedanken.

Geldmiddelen.

Met innig genoegen bestatigen wij dat, bevat onze schatkist juist de millioenen niet van Kanunnik Bernard, onze finantiële toestand nochtans merkelyk verbeterd is. Wel is waar het deficit heeft nog niet opgehouden in onze rekeningen te bestaan, maar het is aan het dalen. Hier brengen wij bijzonderen dank aan het Hoofdbestuur van Gent dat ons eene hulpvaardige hand toereikte. Wij brengen insgelijks onze dankbetuigingen aan al de volksvrienden, die zich onzer kas of onzer boekerijen wilden gedenken en vol betrouwen in hunne mildheid zeggen wij hun voor het nakend bestuurjaar: « Tot wederziens! »

De Schrijver,
J. RINGOOT.

Volksboekerijen.

Boekerij Nieupoort. De toestand onzer boekerij is van jaar tot jaar bloeiender; jaarlijks vergroot het getal onzer boeken, en jaarlijks ook doet zich de behoefte aan nieuwe werken meer en meer gevoelen.

Het Staatsbestuur heeft ons nogmaals een tiental boeken geschonken; ook hebben de heeren DE BRAUWERE, VAN TROYEN, BEERNAERT, CALLANT en MAERTENS het hunne willen bijdragen om onze verzameling te verrijken.

Aan al die heeren dus onzen hartelijksten dank; ook bedanken wij onze medeleden, die zoo goed geweest zijn hun uitgelot aandeel der piano ten voordeele der boekerij af te staan.

Boven de tijdschriften en boekwerken, waarop wij ingeschreven hebben, zijn er nog een 100tal boeken aangekocht. Dit jaar heeft Stads boekbewaarder 1433 onzer boeken ter lezing uitgegeven, en 197 werken zijn aan de leerlingen der aduultenschool uitgeleend geworden. Omtrent 200 boeken zijn gelezen geweest, vooraleer in de boekerij geplaatst te worden.

Vinden wij dat dit jaar min boeken gelezen zijn geworden dan het verleden jaar, het is zekerlijk niet aan de vermindering van den leeslust maar wel aan de ziekte en het afsterven van den diep betreurden heer Monnié toe te schrijven: de boekerij is gedurende eenige weken gesloten gebleven ten teeken van rouw.

Dit moet ons dus niet verontrusten, integendeel alles zegt ons dat wij de toekomst stout mogen te gemoet zien. Het schoonste bewijs hiervan is dat het getal lezers van den buiten gedurig aangroeit, en met volle vertrouwen mogen wij zeggen dat onze boekerijen op vaste gronden gevestigd zijn en dat zij onuitroeibare wortelen hebben geschoten.

Voor wat aangaat de *Boekerij te Ramskapelle*, ziehier hoe de heer G. E. De Witte zich uitdrukt:

« *Tot spijt van wie 't benijdt*, zegt een spreekwoord, en inderdaad zulks komt zich in ons nederig dorp te verwezenlijken.

Noch openbare, noch onderduimsche vermaningen, niets heeft kunnen onze volksboekerij benadeelen; integendeel sedert haar bestaan zijn nooit meer werken ter lezing uitgegeven geweest dan in het verlopen jaar. Wij mogen er over roemen dat, op eene bevolking van 776 inwoners, er

zooveel boeken doorbladerd zijn geweest. Hier volgt eene opgave der uitgeleende werken, die klaarblijkelijk aanduidt hoe zeer het getal onzer lezers en lezeressen aangroeit :

Januari 1880 tot Juli 1880.	108 boekdeelen.
Juli 1880 tot Juli 1881	268 „
Juli 1881 tot Juli 1882	301 „

Dit maal zijn er vele wetenschappelijke werken gevraagd geworden, hetgeen doet zien dat er smaak in het lezen gevonden wordt.

Al de werken zijn tot nu toe nog in goeden staat; er zijn geene deelen verloren noch beschadigd. Het verleden jaar telde de volksbibliotheek 206 boekdeelen. Den 23 September zijn er 44 nieuwe deelen toegekomen en den 21 Juni laatst is het werk: *Dewilde Bloemen* toegezonden; dus dat er nu 251 werken in de boekerij zijn. Het ware te wenschen, dat dit getal nog kon vergrooten, ten einde alzoo meer liefde voor het lezen bij het volk in te boezemen.

Voor de toekomst mogen wij verzekeren dat het getal lezers en lezeressen nog vermeederen zal; ook beloven wij alle middelen te gebruiken om het te doen aangroeien. »

Daaruit zien wij nog klaarder hoe het lezen in de buitengemeenten toeneemt. De noodzakelijkheid van het stichten eener nieuwe boekerij in een naburig dorp zal zich waarschijnlijk ook weldra doen gevoelen.

Dat dit ons niet afschrikke; getroosten wij ons desnoods eenige opofferingen om dat werk van volksbeschaving tot stand te kunnen brengen, wij zullen er de zoete vruchten van smaken; want een mensch die leest, is een mensch die zich onderwijst, die zijn verstand verlicht, die zijn oordeel scherpt, en aan de deur van zulken mensch mag de vijand van licht en vooruitgang wel gaan kloppen, maar zij zal hem steeds gesloten blijven.

De Boekbewaarder,
D. JACQUART.

Rekening van het dienstjaar 1881-1882.

A. Gewone werkzaamheden.

ONTVANGSTEN :

Aandeel in de bijdragen der leden	fr.	207 00
Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur	"	150 00
Vergoeding van het Algemeen Bestuur voor het zenden der uitgaven aan de leden	"	35 92
Opbrengst der bus in het lokaal	"	96 50
Bijzondere giften	"	55 00
Totaal der ontvangsten	fr.	<u>544 42</u>

UITGAVEN :

Deficit van het vorige jaar	fr.	726 47
Openbare voordrachten	"	137 30
Voordrachten voor de leden	"	5 40
Pianohuur	"	100 00
Drukkosten	"	30 25
Bureelkosten	"	25 50
Belooning aan leerlingen der middelbare school	"	24 72
Bode	"	30 00
Aankoop van immortellen-kronen (Monnié en Meynne)	"	27 50
Totaal der uitgaven	fr.	<u>1107 14</u>
Ontvangsten	"	<u>544 42</u>
Schadelijk slot	fr.	<u>562 72</u>

B. Boekerijen. Nieupoort en Ramskapelle.

ONTVANGSTEN :

Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur	fr.	150 00
Bus bij de openbare voordrachten	"	76 75
Van den heer De Swarte	"	25 00
— Dingens	"	5 00
— René Meynne	"	5 00

Van den heer Arthur Meynne	"	5 00
— Van Damme-De Jaegher	"	5 00
— H. Meynne	"	5 00
— L. De Jaegher	"	5 00
— J. Kesteloot	"	5 00
— Van Cuyck	"	5 00
— Danckengny	"	5 00
— D. Collet	"	5 00
Van eenen ongenoemde	"	20 00
Totaal der ontvangsten fr.		<u>321 75</u>

UITGAVEN.

Schadelijk slot van het vorige jaar.	fr.	217 64
Aankoop van boeken.	"	135 00
Inschrijving op tijdschriften.	"	22 50
Id. Nederlandsche Zangstukken	"	6 00
Inbinden van boeken.	"	47 50
Totaal der uitgaven fr.		428 64
Ontvangsten	"	<u>321 75</u>
Schadelijk slot.	fr.	<u>106 89</u>

Bestuur der Afdeeling Nieuport voor 1882-1883.

P. F. DE SWARTE, *voorzitter*; J. RINGOOT, *eerste schrijver*; L. GOMMERS-KESTELOOT, *tweede schrijver*; F. DE BRAUWERE-KESTELOOT, *schatbewaarder*; D. JACQUART, *boekbewaarder*; P. HOUVENAGHEL en K. COLAERT, *commis-sarissen*.